

Література:

1. Гавдида Н. Літературно-малювальний дискурс творчості Богдана Лепкого: монографія; Терноп. осередок НТШ ім. Т. Шевченка. – К.: Смолоскип, 2012. – 228 с.
2. Лепкий Б. Сотниківна. Історична картина з часів Івана Виговського: істор. повість. – Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ управління по пресі, 1991. – 116 с.
3. Липинський В. Листи до братів-хліборобів: про ідею й організацію українського монархізму. – Відень, 1926. – 580 с.
4. Рудницький М. Богдан Лепкий // Слово і час. – 1992. – №11. – С. 28-31.
5. Франко І. Із секретів поетичної творчості // Збір. творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1981. – Т. 31. – С. 45-119.

УДК 821.161.2.091

М.М.Данилевич, доц., к. філол. наук

Новели Б. Лепкого «Над ставом» та «Закутник» крізь призму модернізації соціальної проблематики

У статті здійснено текстуальний аналіз двох ранніх новел Б. Лепкого крізь призму їх тематичної, образної та жанрової структури. Особлива увага зосереджена на виявленні специфіки стилю письменника у розкритті гострих соціальних проблем селянського зубожіння та соціального антагонізму. Доведено, що у новелістиці письменника попри схильність до зображення конкретних подій з життя галицького селянства характер постановки проблеми і її художнє вирішення тяжіє до модерністської поетики. Наголошено на ліризації оповіді як одній з визначальних рис індивідуального стилю письменника.

Ключові слова: *новела, реалізм, модернізація, ліризм, соціальна тематика*

Mariya Danylevych. B. Lepkyi's novellas 'Nad Stavom' and 'Zakutnyk' through the prism of modernization of social problematic.

Textual analysis of the two earliest B. Lepkyi's novellas was implemented in the article through thematic, imaginative and genre structure. Particular attention is paid to revealing peculiarities of writer's

style in the discovery of vexed social problems of village impoverishment and social antagonism. It is proved that in the writer's novelty the character of problem statement and its artistic solution are inclined to modernistic poetics, in spite of attraction to the image of specific events from Galicia's peasantry's life. It is emphasized that lyrism is one of the main traits of the writer's style.

Key words: *novella, realism, modernization, lyrism, social theme*

Постановка наукової проблеми та її значення. На думку літературознавців, в новелістиці Богдана Лепкого простежується синтез основних тенденцій художнього мислення його часу — неонародництва і модернізму.

Оповідання та новели з перших прозових збірок письменника («З села», 1898; «З життя», 1899; «Оповідання», 1901; «Кара та інші оповідання», 1905) привертали увагу читачів і критиків своєю різноманітністю оповіді, пластичністю художнього малюнка, щирою, глибокою емоційністю. Те, що об'єктивні картини дійсності були відчутно забарвлені авторським ставленням, надавало суто епічним жанрам своєрідного ліричного відтінку. На Лепкого-прозаїка мав серйозний вплив Лепкий-поет: притаманні віршам рефлексивність і туга пронизують більшість прозових творів письменника. І. Франко називав малу прозу Б. Лепкого «нарисами, овіяними якоюсь атмосферою тихої меланхолії» [10, с. 524–525].

Аналіз дослідження проблеми. Сучасники письменника Л. Турбацький, О. Маковей, А. Крушельницький, І. Белей, М. Лозинський, К. Студинський, І. Франко одразу помітили і прихильно оцінили його малу прозу. Так, Л. Турбацький у передмові до першого видання збірки «З села» 1898 року підкреслив схильність молодого літератора до реалістичної манери відтворення дійсності і зауважив, що «митець зберіг у малій прозі епічне мислення як нетипове для загальної тенденції його розкладу в новелі та загалом у малому жанрі кінця XIX століття. Це виявило себе у філософичності прози Б. Лепкого, тривалих пошуках узагальнюючого начала, яке дало митцеві пояснення філософії життєвого факту. Як аргумент – міфологема «долі»,

яка становить основу внутрішньої форми багатьох творів письменника» [3, с. 8-9]. На цю особливість таланту письменника звернув увагу й О. Грушевський, який у статті «Сучасне українське письменство» зазначив, що Б. Лепкий «не тільки вибирає переважно сумні теми, але й обробляє їх з тим почуттям, що ціле життя складається з таких лише сумних подій і фактів», [3, с. 10].

Свій внесок у вивчення малої прози Б. Лепкого зробив у статті «Богдан Лепкий – поет» Є. Пеленський. Проаналізувавши ранні оповідання письменника, дослідник дійшов висновку, що «Лепкий не опановує зразу суспільної тематики, яку вводить до своєї творчості не з внутрішніх причин, але із-за зовнішніх спонук, наказу хвилі й літературної моди. Видне воно особливо в ранніх оповіданнях із соціальною тематикою («У глухім куті», «Медвідь», «Скапи»)» [3, с. 14].

У середині ХХ століття висока оцінка новелістичного таланту Б. Лепкого була дана М. Рудницьким. У монографії «Від Мирного до Хвильового» дослідник відзначив, що ліризм є визначальною рисою індивідуального стилю автора у малій прозі, тому в художньому методі митця нероздільно співіснують «особистий смуток і смуток – з приводу народної недолі» [8, с. 25].

Але найбільш продуктивним у вивченні творчої спадщини Б. Лепкого, у тому числі і його малої прози, стало сучасне літературознавство. Це праці таких відомих науковців: М. Ільницький, Ф. Погребенник, М. Жулинський, В. Качкан, Н. Шумило та ін. Саме в цих дослідженнях започаткувалося науково-об'єктивне осмислення письменницького доробку Б. Лепкого з позицій сучасного літературознавства.

Так, М. Жулинський зауважив, що перу Б. Лепкого на початку ХХ ст. «належить багато соціально-психологічних новел і оповідань, у яких народне життя відкривається у тій глибинній виразності переживань за долю селянина, яка страдницькою виболеністю надривала серце Василя Стефаника» [2, с. 84]. А літературознавець Ф. Погребенник у

нарисі «Богдан Лепкий» відзначив у ранній прозі письменника «лірично-меланхолійний настрій... тихе й щире співчуття автора до знедоленого люду» [7, с. 21].

Художню вартість малої прози Б. Лепкого проаналізував М. Ільницький, визначивши ліризм як домінуючу ознаку індивідуального стилю письменника, яка якнайповніше розкриває особливості вдачі письменника, допомагає глибше збагнути його творчість загалом, бо виявляється в «наскрізному ліричному сюжеті оповіді» [4, с. 25].

Проблеми художньо-естетичної оцінки жанрової природи, образності, сюжетоскладання, а також елементів стильової своєрідності малої прози Б. Лепкого стали предметом дослідження у кандидатській дисертації Н. Буркалець «Поетика малої прози Богдана Лепкого» (Київ, 1999). Важливою у вивченні малої прози Б. Лепкого стала також монографія М. Зушмана «Дискурс малої прози Богдана Лепкого та західноукраїнська малоформатна новелістика кінця ХІХ – початку ХХ століття» (2014).

Об'єктом уваги професора М. П. Ткачука у монографії «Модерністський дискурс лірики та новел Богдана Лепкого» стали джерела, принципи розгортання сюжету та закони сюжетоскладання у новелістиці письменника.

Мета і завдання статті. Незважаючи на наявність у сучасному літературознавстві численних досліджень творчості Б. Лепкого, мала проза цього письменника досі залишається не до кінця вивченою. Мета нашої статті: на основі детального текстуального аналізу двох ранніх новел письменника увиразнити особливості їх тематичної, образної та жанрової структури, зокрема під кутом зору виявлення способів авторської модернізації традиційної для української літератури того часу соціальної проблематики

Виклад основного матеріалу дослідження. Мала проза Богдана Лепкого – явище багатогранне. У листі до О. Барвінського (від 26.VI.1907 р.) митець зізнався: «...пишу так, як думаю... тільки як голос суспільства» [5, с. 390]. І дійсно, ранні новели і оповідання письменника написані на

основі реальних фактів із життя українських селян і, перш за все, торкаються проблем соціальної нерівності і людської недолі.

У той же час поетичне обдарування Б. Лепкого потребувало реалізації власного «я» і у прозових творах. А тому в його новелістиці об'єктивні картини дійсності відчутно забарвлені авторським ставленням. Тісне переплетення соціальної тематики з ліричною стихією дало той художній сплав, який літературознавці називають стилем Лепкого. У його основі лежить поєднання гострого сюжетного начала з багатограним психологічним аналізом, об'єктивної оповіді з глибоким ліризмом, що дозволяє дослідникам творчості митця говорити про синтез у прозі письменника реалістичного і модерністського.

У новелах із соціальною проблематикою Б. Лепкий зображує селян, щільно затиснутих тяжкими обставинами життя, а часто навіть загнаними у повну безвихідь. Саме тому майже у всіх його ранніх творах зберігається трагедійність сюжетів. Такою є одна з перших новел письменника – **«Над ставом»**.

У коментарях до твору автор відзначив: «Такі, як отся пригода, лучалися над великими ставами в Бережанах і в Урмані. Селянин уважав ліс і воду спільним добром і ніяк не розумів, як це добро можуть відбирати від його та не дозволяти усякому, хто тільки потребує, хіснуватися (користуватися) одним і другим» [6, с. 843]. Ця особливість селянських уявлень про особисту і колективну власність лягла в основу новели «Над ставом».

Селянин Матвій йде до ставу наловити риби. Чоловік знає, що панське володіння суворо охороняють, і вже одного разу будний¹ побив його за впійманого линця. Але сім'я Матвія живе у злиднях, а продаж риби дозволив би йому купити солі, сірників та керосину, а може, ще й зо два келішки горілки. Отож, ризикуючи бути впійманим, Матвій все-таки наважується перед ранком піти на риболовлю, сподіваючись,

¹ Будний – ставничий.

що у такий час сторожі ще сплять. Та жорстокі охоронці застають селянина на місці злочину і безжально вбивають.

Драматизм пафосу новели зосереджений переважно у вчинках героя твору. Матвій – це типовий представник збіднілого селянства, і зображений він автором у таких же типових обставинах. Перш за все, це майстерно зображений письменником удаваний спокій Матвія. Селянин до останнього намагається переконати себе у повній безпеці й власній правоті:

«Будний ще спить і не зараз встане» [6, с. 347];

«Він поклав би й римського, що будний не встане перед сходом сонця» [6, с. 348];

«Таж пан не збідніє через ту рибу, що Матвій собі зловить та віднесе до Рухлі... У нього стільки поля, стільки хліба, стільки маєтку, що Господи! Що у нього риба? Ну, а таки, Богом та правдою, риба не панська річ. Таже він її не годує і води не виробляє, як у горальні горілку. Де ж там! Воду зсилає Господь із неба, з дощами, і випускає її з землі святої... Тому-то й вода, а в воді риба не належить ні до пана, ні до Івана, а є власність усіх людей, так як сонце, як місяць і як той воздух, що ним дихають люди... [6, с. 349].

Але у той же час кількома виразними штрихами письменник підкреслює, що спокій селянина дуже примарний. Бути обачним його переконує дружина: «А вважай, Матвію, на того будного. Він, мабуть, дигає на тебе...» [6, с. 347]. Оманливим видається спокій порожньої вулиці і ранкова тиша над ставом. Образ страху стає центральним у творі. Ідейно-емоційний настрій трагізму нагнітається протягом об'єктивованої розповіді автора і доповнюється пейзажним малюнком світанку. Передранковий пейзаж теж не віщує добра: блідий від страху перед сонцем місяць, рожеві хмари і сонце, як розжарена куля, що закрасила воду у ставі золотом і кров'ю.

Коротка портретна замальовка будного теж додає напруги у художнє моделювання ситуації: «Був се хлоп сильної будови тіла, з лицем, як у двірської собаки, котра і

ночі не доспить і по хребті дістане, а панського добра допильнує» [6, с. 349].

Драматизм оповіді сягає своєї найвищої точки в описі розправи над Матвієм. Разом з будним до нього наближались «кілька людей, уоружених ломаками». Намагаючись віддалитися від переслідувачів, Матвій перелазить на край схиленої над водою верби, сидячи на якій він ловив рибу. Старе дерево не витримує і ламається. Чоловік опиняється у воді і робить спробу відплисти на зламаний колоді на середину ставка.

Будний стає жорстоким режисером сцени побиття камінням нещасного селянина. «Хто вцілить, дістане на могорич» [6, с. 350], – так він заохочує своїх підлеглих. Б. Лепкий не лише індивідуалізує мовлення будного, але й додає до його реплік авторські коментарі, що яскраво змальовують психологічний стан панського служника: «заверещав будний на Матвія», «крикнув, вививаючи ломакою по воздуху», «крикнув будний, пускаючися лізти на вербу», «він трясся цілий від зимна і від злості», «кричав до них будний», «крикнув, метаючи каменем у Матвія», «верещав будний».

Елементи натуралізму, що з'являються у кінці новели, автор поєднав з лірико-трагічними нотами:

«Град камінців посипався вдруге.

Плюск води, легенький крик... ще кілька камінців від берега і... тихо.

– Досить, – закомандував будний. – А тепер ходіть до пана.

Але хлопці не йшли. Вони дивилися, як Матвієва розбита голова то виринала з води, то потопала. Аж і потонула навіки.

На середині ставу гойдалася самітня колода, оббризкана кров'ю» [6, с. 351].

Фінальні рядки твору сповнені філософської медитації: у них йдеться про невинний плін часу і непідвладний людини кругообіг життя у природі:

«Перед хвилиною сколочена вода вернула знов до давнього спокою і відбивала в своїм чистім дзеркалі синє блакитне небо, і кілька хмар білих погідних, і сонце ясне, гаряче, що згори заглядало цікаво в воду» [6, с. 351].

За І. Денисюком, «теорія новели знає прийоми початкового й заключного акордів, напруги сюжету, композиційного лейтмотиву, речі-символу, ... несподіваного повороту тощо. І, головне, розвиток сюжету в новелі подраматургічному конфліктний» [1, с. 65].

Прокоментуємо більш детально особливості побудови новели «Над ставом». Твір можна поділити на кілька композиційних одиниць. Перша – це повідомлення про намір Матвія піти на риболовлю і спричинений цією подією діалог чоловіка з дружиною. Оскільки для новели як жанру характерний динамічний розвиток подій, то експозиція в ній не може бути розгорнутою – вона тісно об'єднана із зав'язкою. Суто експозиційними даними в новелі «Над ставом» можна вважати характеристику супротивника Матвія – будного, що вкладає у вуста головного героя: «Бодай йому заплющило навіки! Побив мене колись ту... і за що? За отакого линця... Тьфу, нехрист поганий!» [6, с. 347]. А до образу Матвія автор додає характеристику його побожності: вирушаючи з дому, він промовляє «Господи, допоможи!», а минаючи придорожні хрести й фігури, він шанобливо здимає шапку. Функцію характеротворення виконують і авторські слова, які описово зображують душевний стан героя: «Матвій знав, що будний спить, ... а все-таки, чим ближче було до ставу, тим тихіше ступав, а на греблі з його чималих ніг зробилися майже котячі лапи. Тихо перекинувся через видніші місця, аж зник у прибережних уварах і лозах» [6, с. 348].

Як бачимо, експозиція включає в себе як «сценічні», так і «позасценічні» епізоди: у перших розповідається про події, що безпосередньо відбуваються на очах у читача, у других – про те, що відбувалося раніше.

Наступним структурним елементом сюжету новели є розвиток подій. Він починається двома пейзажними описами

– ставу і лісу, що ріс над його берегом. Вони змінюються конкретно-оповідним епізодом: Матвій приходить на своє звичне місце, сідає на похилу дуплаву вербу і починає ловити рибу. Поступове наповнення торби рибалки дає поштовх до роздумів головного героя: він будує плани на продаж свого улову й обурюється тим, що будний не дозволяє йому рибалити у ставку. Внутрішній монолог Матвія виконує не тільки важливу змістову, але й жанрову функцію – він сприяє психологізації твору. А це, у свою чергу, поступово підсилює покладену в основу новели антитезу: автор протиставляє прагнення двох персонажів. З одного боку, Матвій, який хоче наловити риби, а з другого – будний, який заради вислуги перед паном не зупиниться ні перед чим, щоб покарати селянина.

Сцена переслідування Матвія є кульмінацією новели. У ній знаходить своє максимальне розкриття характер головного героя. «Матвій, узрівши будника, став як стіна блідий, але йти і не гадав» [6, с. 349]. Спочатку селянин «прибирає оборонну поставу», а коли зламалася і впала у воду верба, він намагається на ній відплисти від переслідувачів на середину ставка. Навіть коли панські служники починають закидати Матвія камінням, селянин все ще думає не про загрозу власному життю, а про те, що, втікаючи, він втратив із торби частину риби.

Коротка розв'язка новели спочатку вражає вдаваним спокоєм (цьому сприяють односкладні речення – номінативні і безособові), а потім набуває гостроти завдяки появі натуралістичних елементів – опису оббризканої кров'ю колоди та скривавленої Матвієвої голови, що кілька разів то з'являлася на поверхні води, то зникала.

Останній трагічний акцент Б. Лепкий ставить своєрідним «постскриптумом»: «А дома тим часом чекав на Матвія готовий обід, і діти вибігали аж за ворота дивитися, чи не несе їх тато рибу» [6, с. 351].

Тема злиденного існування українського села постає і в центрі новели «**Закутник**»¹, у якій Б. Лепкий майстерно зображує життєві уявлення селянина-трудівника, якому неймовірно боляче віддавати те, на що пішло стільки тяжкої праці. На відміну від попередньої новели, драматизм «Закутника» зосереджений головним чином у характері головного героя твору.

Родина Матвія Скреготи невесело зустрічає зимові свята: податок за два квартали не заплачений, «переднівок тяжкий, заробити ніяк, а їсти треба» [6, с. 472]. Письменник не подає ні розлогого опису хати, ні «статків» героя. Але про це свідчать дві промовисті деталі: «на постелі лежав одинокий у хаті кожух» [6, с. 472], а Скреготиха вдягала дітей «для людського ока і для звичаю, бо знала, що ті куценькі сорочечки їх не зігріють і дитиська кашляти будуть» [6, с. 472].

З жахом сприймає родина звістку про приїзд важливої «вособи» – закутника. Розгортається справжня драма: дружина Матвія метається по хаті, щоб сховати найціннішу річ – кожуха, адже ексекUTOR може його конфіскувати через незаплачений податок.

В описі появи ексекУТОРА Б. Лепкий вдало використав побудований на асонансі звуковий образ скрипу дверей: «Втім ри-ип, відчинилися двері і на порозі появилася закутник» [6, с. 473]. А далі письменник виявляє себе як майстер художнього портрету, у якому органічно поєдналися як зовнішні, так і внутрішні характеристики представника влади: «Був високий, як дуб, грубий, як бочка, лице мав червоне і великі очі. В цілій появі було щось вояцького, щось хищного, готового до крові й до розбою» [6, с. 473]. Ще одну важливу характеристику своєму персонажеві Лепкий додає такою влучною деталлю: закутник переступив поріг, «не здіймаючи шапки». Саме ця «шапка з гудзиками» стає втіленням всесильного можновладдя з погляду сина Скреготів Петруся: « – Присяйстобоже, татуню, що приїхав.

¹ Закутник – ексекУТОР, судовий виконавець.

Сивим конем, в шапці з гудзиками, такий – дуже закутник» [6, с. 472].

Новела побудована на антитезі характерів селянина Матвія і визискувача. Причому протиставлення подається не лише в соціальному, але й в моральному аспекті. Духовну за grubілість та пихату розгнузданість збирача податків письменник підкреслює описом поведінки езекутора, який відверто зневажає селян, нехтуючи загальнолюдськими правилами у стосунках. Закутник не тільки не привітався і не зняв у хаті головного убору, а ще й кричить на господарів, грубо штовхає господиню і намагається силою забрати в неї ключі від скрині. За словами письменника, непроханий гість не тільки виконує свій професійний обов'язок, але й «на тім становищу розвинув невтомиму діяльність» [6, с. 473].

Образ Матвія – антагоніста езекутора – Б. Лепкий простежує з наростаючою експресією. Спочатку це замальовка статечного чоловіка, обличчя якого «сіяло святочним настроєм» [6, с. 472]. Коли Скреготиха починає ховати кожуха, Матвій постає перед читачем лише як пасивний спостерігач «бабської роботи». Далі автор подає штрихи до зовнішності героя і пропонує нам коротку характеристику його вдачі: «Був то мужик зі здоровим тілом і добрим розумом, з рішучим виглядом лиця» [6, с. 473]. Коли Скрегота усвідомив загрозу, яку несе за собою візит закутника, «по його обличчі перебігали раз у раз журба і клопіт, то знов гнів і злоба» [6, с. 473]. Побачивши панічний настрій дружини, Матвій робить спробу заспокоїти її сміливою фразою: «Дідько його [закутника] приніс, дідько й віднесе» [6, с. 473].

Спочатку чоловік намагається не зважати на погрози езекутора («Скрегота якби не чув»). Потім, заради збереження кожуха і схованого у скрині полотна, він якоїсь миті ладен був «попросити» знахабнілого представника влади. Але внутрішній голос підказує Матвієві, що його просьби все одно нічого не дадуть, а значить, він не повинен принижуватися перед «таким бузовіром». І тому «Скрегота закусив губи» [6, с. 473].

У новелі назріває кульмінація. Матвій ще мужньо витримав, коли його дружина молила пощади у закутника, кланяючись йому «так низько, як її теперішній стан на це дозволити може» [6, с. 473]. Та як тільки езекутор почав «кричати і репетувати», «Скреготі кров ударила до голови, а рука запашіла... У груди піднявся бунт» [6, с. 474]. Він наважується вступитися за принижену закутником жінку. Коли закутник штовхнув Скреготиху у груди і силою видрав у неї ключ від скрині, Скрегота відчув, як «стон жінки шпигнув його ножем у саме серце» [6, с. 474].

Розв'язку новели можна вважати певною мірою непередбачуваною. Б. Лепкий підкреслює підсвідомий характер дій свого героя: «Несвідомо зірвався з місця, несвідомо приступив до нього і в хвилині, коли той найспокійніше підбирав ключ, грянув на нього. Закутник повалився як підгнила колода. Падаючи, головою зачепив поріг скрині. А ріг був острій і в залізо кутий» [6, с. 474].

Незважаючи на граничну лаконічність фабули і дуже стрімкий розвиток сюжету, новела «Закутник» є художньо завершеним твором. Лепкий використовує як традиційні прийоми розкриття характерів персонажів (зовнішні і внутрішні характеристики «від автора», індивідуалізація мовлення, «маркування» експресивних вчинків, вживання антитези як основного композиційного прийому тощо), так і індивідуально-авторські. До останніх ми відносимо майстерність деталі («одинокий кожух», «куценькі сорочечки», «шапка з жовтими гудзиками», «яма, чорна, як пекло», «візок, наладований грабіжею»), прийом читання поглядів і розмови очей («Скрегота глянув на жінку, жінка на нього і порозумілись»), відтворення психологічного стану персонажа через його рухи (Скреготиха «пустилася», «метнулася», «прикучнула», «зложила», «жбурнула»), а також проведений через твір як лейтмотив образ-символ хати щасливого сусіда, яку Матвій сприймає як осередок достатку і спокою («Там сусід його жив собі в спокою і закутника не боявся, бо батько полишив йому маєток» [6, с. 473]).

У «Закутнику» Б. Лепкий не зраджує своїй манері у побудові фіналу новели. Після класично притаманної цьому жанру гострої розв'язки автор подає вже звичний для його новелістичного стилю постскрипtum: діти Скреготів здивованими очима дивилися перед себе, адже вони «ніяк не могли зрозуміти, чому той страшний пан, з жовтими гудзиками на шапці, котрого боялося ціле село, лежав тепер так немічно, так смирно посеред бідної хлопської хатини» [6, с. 475].

Отже, як бачимо, трагічний пафос новели створюється єдністю всіх художніх засобів, що знаходять своє вираження як на рівні змісту, так і на рівні форми твору.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. З реалістичною манерою Лепкого поєднує те, що в об'єктиві його художнього зору перебуває переважно конкретна дійсність, а в основі побудови новели лежить антитеза, яка у змістовому плані ґрунтується на соціальному антагонізмі. Але водночас автор прискіпливіше вибудовує кульмінації та розв'язки. Крім того, Лепкий є майстром ступінчатої кульмінації, а у фіналах творів часто вдається до використання своєрідного епілогу (або постскриптуму). У новелах соціальної проблематики відсутня глибока індивідуалізація характерів героїв і позірно переважає колективна соціальна психологія. У той же час трагедія життя кожного з персонажів сприймається як чисто індивідуальна завдяки суб'єктивізованій ліричності оповіді і використанню елементів імпресіоністичної техніки зображення внутрішнього світу персонажів. Серед визначальних рис, що засвідчують модернізацію зображення типових соціальних проблем в проаналізованих новелах Б. Лепкого варто виділити психолого-аналітичну заглибленість і ліризм (в основі якого – тиха задума, елегія), фольклорну інтонаційність образів та символів, включення в текст елементів філософської медитації та змістових лейтмотивів. Детальний аналіз окремих творів малої прози письменника відриває перспективи визначення стильової приналежності

прозової творчості письменника, стосовно якої на сьогодні немає одностайної наукової думки.

Література: 1. Денисюк І. О. Проблема трансформації та розмежування жанрів малої прози // Денисюк І. О. Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 томах, 4 книгах, – Львів [У надзаг.: Львівський національний університет імені Івана Франка], 2005. – Том 1: Літературознавчі дослідження. – Книга 1. – С. 63 – 66. 2. Жулинський М. Богдан Лепкий // Жулинський М. Із забуття в безсмертя: сторінки призабутої спадщини. – К.: Дніпро, 1990. – С. 81–85. 3. Зушман М. Дискурс малої прози Богдана Лепкого та західноукраїнська малоформатна новелістика кінця ХІХ – початку ХХ століття. Чернівці, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2014. – 122 с. 4. Ільницький М. Найпопулярніша постать на галицькому ґрунті...» // Лепкий Б. Твори: В 2 т. – К.: Дніпро, 1991. – Т. 1. – С. 5–29. 5. Лепкий Б. С. Крутіж. – Київ: Веселка, 1992. – 390 с. 6. Лепкий Б. С. Крутіж. – Київ: Веселка. – 1992. – 390 с. 6. Лепкий Б. С. Твори: В 2 т. – К.: Дніпро, 1991. – Т. 1. – Поезія. Оповідання і нариси. Історичні повісті. / Упоряд., авт. передм. та приміт. М. М. Ільницького. – 862 с. 7. Погребенник Ф. П. Богдан Лепкий. – К.: Товариство «Знання» України, 1993. – 64 с. 8. Рудницький М. І. Від Мирного до Хвильового. Між ідеєю та формою. – Дрогобич: Відродження (Серія: Cogito: навчальна класика), 2009. – 502 с. 9. Ткачук М. П. Модерністський дискурс лірики та новел Богдана Лепкого. Дослідження. – Тернопіль: ТНПУ, 2005. – 128 с. 10. Франко І. Я. З останніх десятиліть ХІХ віку // І. Франко: Збір. тв.: У 50 тт. – Т. 41. – К.: Наукова думка, 1984. – 524 с.